

Дудник О. М.,
кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри дошкільної та початкової освіти
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Старобільськ, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «ПЕРЕВЕРНУТИЙ КЛАС» У ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

За останнє десятиліття у системі професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи спостерігається тенденція до постійного збільшення та оновлення навчальних дисциплін за значного зменшення кількості аудиторних занять, відведених на їх вивчення. Однак практика показує, що значний відсоток студентів, опрацьовуючи матеріал самостійно, мають низький рівень якості його засвоєння. Головним чинником, що зумовлює таку ситуацію, є відсутність своєчасних консультацій та помірної допомоги з боку викладача. Перспективним напрямом вирішення зазначеної проблеми вважаємо застосування в освітньому процесі технології «перевернутий клас» («flipped classroom»), яка є однією із моделей змішаного навчання та яка базується на ідеї поєднання традиційного й дистанційного навчання.

Аналіз досвіду зарубіжних учених (Дж. Бергманн, О. Єрмишина, Н. Заводчикова, В. Локотова, У. Плясунова, А. Самс, А. Шиль) дозволив виокремити сутнісні характеристики цієї технології.

Так, мета технології «перевернутий клас» полягає в оптимізації навчального процесу, збільшенні ефективності виконання самостійної роботи студентами, підвищенні

рівня мотивації студентів до навчання, формуванні у студентів почуття відповідальності за своє навчання, перетворенні студентів на активних учасників освітнього процесу [1]. Як бачимо, більшою мірою увагу зосереджено на формуванні особистісно-якісних новоутворень студентів, що, на нашу думку, є цілком виправданим у контексті підвищення ефективності й продуктивності самостійного опрацювання навчального матеріалу.

Методика організації професійної підготовки за даною технологією складається із трьох базових компонентів:

1) підготовка (створення або добір) викладачем віртуального освітнього середовища (різноманітні презентації, відеоуроки або інші необхідні навчальні матеріали та відповідні завдання до них; вибір електронного сервісу для встановлення зворотного зв'язку);

2) організація освітнього процесу (визначення викладачем ключових компетенцій з теми, що вивчається, а також форм роботи зі студентами під час аудиторного заняття);

3) поточна та підсумкова оцінка отриманих студентами компетенцій шляхом спільного визначення декількох форм виконання підсумкової роботи [3].

У процесі реалізації технології «перевернутий клас» ситуація в аудиторії кардинально змінюється, а саме: тишу та виступ лектора замінює залучена підтримкою викладача самостійна робота студентів; навчальний контент із мети перетворюється на засіб; мобільні пристрої виступають невід'ємною складовою навчального процесу; навчання в аудиторії доповнюється навчанням поза аудиторією (веб-середовище для навчання); заборона списування замінюється залученням студентів до спільного виконання завдань в групах; відбувається заміщення контролю підтримкою.

Наголосимо, що дана технологія передбачає попереднє позааудиторне ознайомлення студентів із новим навчальним матеріалом шляхом перегляду відео або аналізу інформації, розміщеної викладачем на інтернет-сайтах, що дозволяє використовувати аудиторний час для поглиблення, закріплення чи повторення вивченого матеріалу. Таким чином, у порівнянні з традиційним навчанням, відбувається перестановка головних етапів навчального процесу: лекції вивчаються вдома, а домашні завдання виконуються в аудиторії. Зокрема, вивчення теоретичного матеріалу здійснюється студентами самостійно через роботу з онлайн-ресурсами, які надає викладач; а аудиторна робота присвячується обговоренню найбільш важливих та складних питань й виконанню практичних завдань під безпосереднім керівництвом викладача.

Також з метою збільшення кількості навчальних годин на спільну практичну роботу викладача та студентів в аудиторії передбачено перенесення частини занять в електронне середовище. При цьому якісне та кількісне співвідношення реальних та віртуальних занять може змінюватися в залежності від побажань обох сторін.

Зрозуміло, що таке навчання вимагає особливого педагогічного інструментарію, серед якого вагоме місце займає відеолекція, головними вимогами до якої є змістовність та тривалість не більше 15 хвилин. До того ж широко застосовуються презентації та такі електронні освітні ресурси: навчальні, наукові, інформаційні, довідкові матеріали та засоби, розроблені в електронній формі. При цьому доречно використовувати наступні програмні продукти: подкаст – звуковий файл (аудіолекція), який розсилається через мережу Інтернет (отримувачі можуть завантажувати його на свої пристрої чи прослуховувати в

режимі онлайн); водкаст – це той же подкаст тільки з відеофайлами [2].

Забезпечення зворотного зв'язку з викладачем та взаємодії студентів поза межами аудиторії можливе за умови використання різних систем управління навчанням, наприклад MOODLE. Ця система дозволяє розмістити в онлайн-курсі необхідні для студентів ресурси (силабус, інструкції з вивчення навчального матеріалу, інтерактивні лекції для позааудиторного опрацювання з функцією автоматизованої перевірки правильності розуміння матеріалу, тренажери, тести та документи для самостійного вивчення тощо) й елементи курсу, призначені для прикріплення відповідей на завдання та організації позааудиторної інтерактивної діяльності студентів (форуми, Wiki-сторінки) [2].

У межах аудиторних практичних занять студенти здебільшого залучаються до виконання інтерактивних форм роботи: аналіз та розв'язання конкретних ситуацій, мозковий штурм, ділові ігри (наприклад, проведення фрагменту уроку з подальшим його аналізом). Тобто відбувається живе спілкування викладача зі студентами, студентів між собою, за якого домінують вербальні та практичні методи навчання.

Резюмуючи вище розглянуте, зробимо висновок, що технологія «перевернутий клас» вже сьогодні знайшла часткове застосування у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Цілісна її реалізація вимагає, в першу чергу, переосмислення викладачем своєї ролі в освітньому процесі: бути не лише ментором, а й тьютером, фасилітатором, коучем, модератором, новатором та партнером.

Література:

- 1. Ермишина Е. Б.** Использование «перевернутого обучения» при изучении дисциплины «История экономики». *Электронная информационно-образовательная среда вуза как фактор повышения качества учебного процесса*. Краснодар, 2015. С. 2–27.
- 2. Заводчикова Н. И., Плясунова У. В.** Использование модели организации обучения «Перевернутый класс» в курсе дисциплины «Методика обучения и воспитания в области информатики». *Вестник Тверского государственного университета*. Серия: Педагогика и психология, 2016. №1. С. 139–146.
- 3. Лотокова В. А.** К вопросу о применении инновационных образовательных методик в рамках высшего образования. *Обучение и воспитание: методика и практика*. 2015. № 20. С. 30–34.